

Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K

T 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

29. september 2010

J.nr. 2010-0003642

Vedlagt sendes til orientering Forslag til lov om ændring af lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder og visse andre love (*Institut for Menneskerettigheders kompetence i forhold til køn*).

Det bemærkes, at der kan ske ændringer i lovforslaget inden dets fremsættelse.

Forslaget er sendt i høring hos:

Dansk Arbejdsgiverforening, Personalestyrelsen, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, Landsorganisationen i Danmark, FTF, Akademikerne Centralorganisation, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Ledernes Hovedorganisation, KL, Danske Regioner, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Institut for Menneskerettigheder, Ligebehandlingsnævnet, Kvinderådet, Kvinno, SFI og Foreningen for Kønsforskning i Danmark.

Høringerne er sendt den 28. september 2010, og fristen udløber tirsdag den 12. oktober 2010.

Venlig hilsen

Lise Fangel

Fremsat den 2010 af beskæftigelsesministeren (Inger Støjberg)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder og visse andre love¹ (*Institut for Menneskerettigheders kompetence i forhold til køn*)

Udenrigsministeriet

§ 1

I lov nr. 411 af 6. juni 2002 om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder foretages følgende ændring:

1. I § 2, stk. 2, nr. 4, indsættes efter ”at fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af”:
”køn,”.

Beskæftigelsesministeriet

§ 2

I lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 734 af 28. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 18 affattes således:

”§ 18 Institut for Menneskerettigheder har til opgave at fremme, evaluere og overvåge samt støtte ligebehandling af kvinder og mænd uden forskelsbehandling på grund af køn, herunder ved at bistå ofre for forskelsbehandling med deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers rettigheder, foretage uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling og offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling.”

Minister for ligestilling

§ 3

I lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. lovbekendtgørelse nr. 1095 af 19. september 2007, som ændret ved lov nr. 387 af 27. maj 2008 og lov nr. 484 af 12. juni 2009, foretages følgende ændring:

1. Efter § 13 indsættes i Kapitel 5:

”Institut for Menneskerettigheder

§ 14. Institut for Menneskerettigheder har til opgave at fremme, evaluere og overvåge samt støtte ligebehandling af kvinder og mænd uden forskelsbehandling på grund af køn herunder ved at give ofre for forskelsbe-

¹ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører artikel 20 i Rådets direktiv 2006/54/EF af 5. juli 2006 om gennemførelse af princippet om lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv (omarbejdning) og artikel 12, i Rådets direktiv 2004/113/EF af 13. december 2004 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med adgang til og levering af varer og tjenesteydelser.

handling uvildig bistand til at få behandlet deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers rettigheder, foretage uvildige undersøgelser af forskelsbehandling og offentliggøre uvildige rapporter og fremsætte henstillinger om ethvert spørgsmål vedrørende forskelsbehandling.

§ 15 - § 17 (Ophævet).”

Loven træder i kraft den 1. januar 2011.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

§ 5

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
2. Baggrund	3
3. Gældende ret	4
4. Lovforslagets udformning	4
4.1. Beskæftigelsesministeriets overvejelser	4
4.2. Lovforslagets indhold	5
5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige	5
6. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.	5
7. Lovforslagets administrative konsekvenser for borgerne	5
8. Lovforslagets miljømæssige konsekvenser	6
9. Forholdet til EU-retten	6
10. Høring	6
11. Sammenfattende skema	6

1. Indledning

Dette lovforslag har til formål at sikre, at Institut for Menneskerettigheder får kompetence til at varetage forpligtelserne i artikel 20 i det omarbejdede ligebehandlingsdirektiv 2006/54/EF og i artikel 12 i kønsligestillingsdirektivet om varer og tjenesteydelser 2004/113/EF.

EU-retten stiller i artikel 20 i det omarbejdede ligebehandlingsdirektiv 2006/54/EF krav om, at medlemsstaterne sikrer borgerne bistand som ofre for forskelsbehandling i forbindelse med deres klager over forskelsbehandling på grund af køn.

Medlemsstaterne skal desuden sikre, at der er organer, der har kompetence til at foretage uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling på grund af køn, offentliggøre uafhængige rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling på kønsområdet.

Institut for Menneskerettigheder er oprettet ved lov nr. 411 af 6. juni 2002 om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder med senere ændringer. Instituttet er allerede tillagt kompetence i forbindelse med forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

Kønsligestillingsdirektivet om varer og tjenesteydelser stiller i artikel 12 samme krav til udpegning af organ til fremme af ligebehandling som artikel 20 i det omarbejdede ligebehandlingsdirektiv. Lovforslaget indeholder derfor også en bestemmelse, der gennemfører dette direktiv.

Henlæggelsen af kompetencen til Institut for Menneskerettigheder vil ske ved ændring af lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder, lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v. og lov om ligestilling af kvinder og mænd.

2. Baggrund for indførelse af et uafhængigt ligestillingsorgan for kønsområdet

I åbningsskrivelse nr. 2006/2525 K(2007)1039 af 21. marts 2007 gjorde Kommissionen gældende, at Danmark ikke havde gennemført en række bestemmelser i det ændrede ligebehandlingsdirektiv (2002/73) korrekt.

Kommissionen anførte bl.a., at artikel 8a i det ændrede ligebehandlingsdirektiv (2002/73) om udpegning af organ til fremme af ligebehandling ikke var gennemført korrekt.

Efter 15. august 2009 er ligebehandlingsdirektivet (76/207/EØF), herunder det ændrede ligebehandlingsdirektiv (2002/73/EF) ophævet og afløst af det omarbejdede ligebehandlingsdirektiv (2006/54/EF). Artikel 20 i det omarbejdede ligebehandlingsdirektiv omhandler udpegning af organ til fremme af ligebehandling.

Efter forhandlinger med Kommissionen har Kommissionen frafaldet en række punkter i åbningsskrivelsen.

Imidlertid har Kommissionen ved begrundet udtalelse af 23. november 2009 fastholdt, at artikel 20 vedrørende punkt 1 og 2 i det omarbejdede ligebehandlingsdirektiv (2006/54/EF) ikke er korrekt implementeret i dansk ret. Kommissionen anførte, at traktaten er overtrådt ved, at der ikke ydes ofre for forskelsbehandling tilstrækkelig beskyttelse i forbindelse med det nævn, der har ansvaret for ligebehandling af alle personer uden forskelsbehandling på grund af køn, samt ved ikke at sørge for, at det eller de nævn, der har ansvaret for fremme af analyse, tilsyn og støtte i forbindelse med ligebehandling af alle personer uden forskelsbehandling på grund af køn, bør foretage uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling, offentliggøre uafhængige rapporter og fremsætte henstillinger om emner i forbindelse med en sådan forskelsbehandling.

Det er hensigten, at ligebehandlingsområdet skal overvåges bl.a. ved løbende at udarbejde rapporter til relevante nationale og internationale organisationer med henblik på at sikre et godt overblik over ligestillingsindsatsen på kønsområdet i lighed med hvad der allerede sker inden for området for race eller etnisk oprindelse.

Regeringen har meddelt Kommissionen, at den vil efterkomme den begrundede udtalelse og henlægge kompetencen efter artikel 20 i det omarbejdede ligebehandlingsdirektiv til Institut for Menneskerettigheder.

3. Gældende ret

Siden oktober 2005 har der påhvilet Danmark en forpligtelse til at udpege et eller flere organer til at fremme ligebehandling af alle uanset køn. Af forarbejderne til lov om Ligebehandlingsnævnet i december 2007 fremgår, at forpligtelsen på området i praksis varetages af en række organer.

Det har været regeringens opfattelse, at artikel 20 i det omarbejdede ligebehandlingsdirektiv var gennemført, idet Institut for Menneskerettigheder, universiteter, sektorforskningsinstitutioner og KVINFO, som er et nationalt center for oplysning, dokumentation og kulturelle anliggender kan foretage uafhængige undersøgelser, fremsætte henstillinger og offentliggøre uafhængige rapporter.

Med hensyn til at bistå ofre for forskelsbehandling i forbindelse med deres klager over forskelsbehandling har det været regeringens opfattelse, at Ligebehandlingsnævnet (indtil 1. januar 2009 Ligestillingsnævnet) er en korrekt gennemførelse af direktivet, da det er en administrativ og uafhængig klageinstans, som behandler klager over kønsrelateret forskelsbehandling og bistår klagerne med rådgivning om, hvor og hvordan en sag om forskelsbehandling kan anlægges og føres. Civilstyrelsen kan give oplysninger om, hvordan personer, der er blevet afvist af nævnet, kan ansøge om retshjælp.

4. Lovforslagets udformning

4.1. Beskæftigelsesministeriets overvejelser

Regeringen har som svar på Kommissionens begrundede udtalelse i november 2009 meddelt, at gennemførelsen kunne tydeliggøres ved at udpege Institut for Menneskerettigheder som specialiseret ligebehandlingsorgan i Danmark for så vidt angår ligebehandling uanset køn. Institut for Menneskerettigheder har allerede denne kompetence i forhold til race og etnisk oprindelse. Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse af 29. juni 2000 (2000/43/EF) indeholder i artikel 13 en bestemmelse svarende til artikel 20 i det omarbejdede ligebehandlingsdirektiv.

Det omarbejdede ligebehandlingsdirektiv svarer i vidt omfang til direktiverne om ligebehandling uanset race og etnisk oprindelse, hvorfor det er nærliggende at tage udgangspunkt i det hidtidige arbejde i Institut for Menneskerettigheder med at bekæmpe forskelsbehandling. Institutets årlige statusrapporter har siden 2002 omfattet et afsnit om kvinders rettigheder.

I det hele lægger regeringen vægt på at samle bekæmpelsen af forskelsbehandling i forhold til alle beskyttede kriterier i de samme institutioner, hvilket også er sket ved oprettelsen af Ligebehandlingsnævnet. Det er i øvrigt en tendens, der gør sig gældende i flere europæiske lande. Her kan særligt fremhæves Norge og Sverige.

Institut for Menneskerettigheder er Danmarks nationale menneskerettighedsinstitution. En national menneskerettighedsinstitution skal i henhold til internationale principper vedrørende status for nationale institutioner til fremme og beskyttelse af menneskerettighederne etableres ved lov eller tilsvarende, og den skal nyde fuld uafhængighed, herunder skal institutionen sikres tilstrækkelige økonomiske ressourcer til at kunne udfylde sin rolle effektivt. Udover at være uafhængig skal institutionen have pluralisme i de styrende organer. Det betyder typisk, at der i bestyrelsen eller som kommissærer er udpeget repræsentanter fra de folkelige organisationer, fra minoritetsgrupper, fra forskellige trossamfund, fagforeninger, universiteter m.v.

Det kan anføres, at nationale menneskerettighedsinstitutioner kan have ansvaret for regelmæssigt at foretage en evaluering af resultaterne af nationale politikker til forebyggelse af forskelsbehandling. Endvidere bør de regelmæssigt indgå i en fornuftig dialog med organisationer, der repræsenterer personer, der risikerer at blive udsat for forskelsbehandling på grund af de forhold, der er omfattet af forslaget. Det er forudsat, at Institut for Menneskerettigheder samarbejder med øvrige ligestillingsaktører, herunder KVINFO.

Henlæggelsen af kompetencen til Institut for Menneskerettigheder vil ske ved ændring af lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder, lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v. og lov om ligestilling af kvinder og mænd.

4.2. Lovforslagets indhold

Med lovforslaget foreslås det, at følgende love ændres:

- At lov nr. 411 af 6. juni 2002 om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder ændres, således at Institut for Menneskerettigheder får kompetence til at overvåge kønsområdet på samme måde som Instituttet i dag har kompetence i forhold til race eller etnisk oprindelse.
- At der i lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 734 af 28. juni 2006 indsættes en ny bestemmelse, der angiver, at Institut for Menneskerettigheder har til opgave at fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. på grund af køn, herunder ved at bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling.
- At der i lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. lovbekendtgørelse nr. 1095 af 19. september 2007, som senere ændret lov nr. 387 af 27. maj 2008 om oprettelse af ligebehandlingsnævnet indsættes en ny bestemmelse, der angiver, at Institut for Menneskerettigheder har til opgave at fremme ligebehandling inden for ligestillingslovens område af alle uden forskelsbehandling på grund af køn, herunder ved at bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling.

Det foreslås, at ændringerne skal træde i kraft fra den [1. januar 2011].

Der henvises i øvrigt til bemærkninger nedenfor til de enkelte bestemmelser.

5. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes at have positive ligestillingsmæssige konsekvenser, idet formålet med loven er at styrke det uafhængige ligestillingsarbejde uden for regeringens regi.

6. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget indebærer, at Institut for Menneskerettigheder skal varetage nye opgaver inden for kønsområdet, og lovforslaget vil derfor betyde, at den økonomiske indsats på ligestillingsområdet forøges væsentligt. Det forventes, at lovforslaget vil koste staten årligt 6,0 mio. kr. heraf 2,6 mio. kr. i lønsum.

7. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

8. Lovforslagets administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

9. Lovforslagets miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget er en opfølgning på en begrundet udtalelse vedrørende det ændrede ligebehandlingsdirektiv 2002/73/EF (nu det omarbejdede ligebehandlingsdirektiv 2006/54/EF) om utilstrækkelig gennemførelse af bestemmelsen om udpegning af ligestillingsorgan på kønsområdet.

11. Høring

Lovforslaget har været sendt til høring hos Dansk Arbejdsgiverforening, Personalestyrelsen, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, Landsorganisationen i Danmark, FTF, Akademikernes Centralorganisation, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Ledernes Hovedorganisation, KL, Danske Regioner, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Institut for Menneskerettigheder, Ligebehandlingsnævnet, Kvinderådet, Kvindeforbund, SFI og Foreningen for Kønsforskning i Danmark.

12. Sammenfattende skema

Sammenfatning af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/ mindre-udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ja. Årlige merudgifter for staten på 6,0 mio. kr. heraf 2,6 mio. kr. i lønsum
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører artikel 20 i Rådets direktiv 2006/54/EF af 5. juli 2006 om gennemførelse af princippet om lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv (omarbejdning) og artikel 17, stk.1 i Rådets direktiv 2004/113/EF af 13. december 2004 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med adgang til og levering af varer og tjenesteydelser.	

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

(§ 2, stk. 2, nr. 4.)

Det foreslås, at køn indsættes som nyt beskyttet kriterium i lov nr. 411 af 6. juni 2002 med senere ændringer om etablering af Dansk Center for Internationale Studier, således at Institut for Menneskerettigheder ud over opgaver i forbindelse med forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse også kan behandle opgaver i forbindelse med forskelsbehandling på grund af køn.

Da ligestillingsopgaverne på kønsområdet skal varetages som et led i instituttets øvrige virke vedrørende fremme af ligebehandling, er det fundet hensigtsmæssigt at indsætte kønskriteriet i lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier § 2, stk. 2, nr.4.

Til § 2

(§18)

Med bestemmelsen sikres, at Institut for Menneskerettigheder har kompetence til at fremme ligestilling på arbejdsmarkedet på kønsområdet. Derfor indsættes en særlig bestemmelse i lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 734 af 28. juni 2006. Der er tale om en ordret gengivelse af direktivteksten.

Til § 3

(§ 14)

Med bestemmelsen sikres, at Institut for Menneskerettigheder har kompetence til at fremme ligestilling på kønsområdet inden for ligestillingslovens område. Derfor indsættes en særlig bestemmelse i lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. lovbekendtgørelse nr. 1095 af 19. september 2007, som ændret ved lov nr. 387 af 27. maj 2008 og lov nr. 484 af 12. juni 2009. Der er tale om en ordret gengivelse af direktivteksten.

Til § 4

Bestemmelsen vedrører lovens ikrafttræden. Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. januar 2011.

Til § 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende love

Gældende formulering

Lovforslaget

Udenrigsministeriet

§ 1

I lov nr. 411 af 6. juni 2002 om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder foretages følgende ændring:

§ 2. ---

Stk.2. Institut for Menneskerettigheder skal i sin virksomhed tage udgangspunkt i de af det internationale samfund til enhver tid anerkendte menneskerettigheder, herunder især de i FN's verdenserklæring, FN's konventioner og Europarådets konventioner omtalte menneskerettigheder, samt de i grundloven indeholdte frihedsrettigheder. Instituttet skal fremme arbejdet med forskning i og oplysning om menneskerettighederne i fredstid og under væbnede konflikter, navnlig ved

- 1) --
- 2) --
- 3) --

4) at fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, herunder ved at bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers rettigheder, indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling og offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling,

- 5) --

1. I § 2, stk. 2, nr. 4, indsættes efter "at fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af": "køn,".

Beskæftigelsesministeriet

§ 2

I lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 734 af 28. juni 2006, foretages følgende ændring:

§ 18. (Ophævet)

1. § 18 affattes således:

"§ 18 Institut for Menneskerettigheder har til opgave at fremme, evaluere og overvåge samt støtte ligebehandling af kvinder og mænd uden forskelsbehandling på grund af køn, herunder ved at bistå ofre for forskelsbehandling med deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers rettigheder, foretage uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling og offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling."

Minister for ligestilling

§ 3

I lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 1095 af 19. september 2007, som
ændret ved lov nr. 387 af 27.maj 2008 og lov nr. 484
af 12. juni 2009, foretages følgende ændring:

Kapitel 5
(Ophævet)

1. Efter § 13 i indsættes i Kapitel 5:

"Institut for Menneskerettigheder

§ 14. Institut for Menneskerettigheder har til opgave at fremme, evaluere og overvåge samt støtte ligebehand-
ling af kvinder og mænd uden forskelsbehandling på
grund af køn herunder ved at give ofre for forskelsbe-
handling uvildig bistand til at få behandlet deres klager
over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes,
foreningernes, organisationernes og andre juridiske
personers rettigheder, foretage uvildige undersøgelser
af forskelsbehandling og offentliggøre uvildige rappor-
ter og fremsætte henstillinger om ethvert spørgsmål
vedrørende forskelsbehandling.

§ 15 - § 17 (Ophævet)."